

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Projekt ustawy o przedsiębiorczości społecznej

www.rpo.gov.pl

Spis treści

Informacje ogólne	3
Cele ustawy	3
Definicja	3
Założyciele.....	4
Uprawnienia przedsiębiorstw społecznych	5
Ograniczenia w działalności przedsiębiorstw społecznych	6
Likwidacja przedsiębiorstwa społecznego	6

Informacje ogólne

- podmioty ES funkcjonują na polskim rynku w różnych formach prawnych i w oparciu o akty legislacyjne takie jak: ustawa o spółdzielniach socjalnych, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, prawo o stowarzyszeniach, ustawa o fundacjach, kodeks spółek handlowych itd,
- **15 grudnia 2008 r.** premier Donald Tusk powołał Zespół ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej, którego głównym zadaniem jest opracowanie propozycji rozwiązań prawno-instytucjonalnych w obszarze funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej. Powołane zostały cztery stałe grupy tematyczne Zespołu: grupa ds. przygotowania projektu strategii rozwoju ekonomii społecznej, grupa ds. przygotowania projektu ustawy regulującej przedsiębiorczość społeczną, której przewodniczyła Anna Sienicka, grupa ds. analizy i tworzenia ram finansowych dla funkcjonowania ekonomii społecznej oraz grupa ds. przygotowania projektu założeń systemu edukacji dla ekonomii społecznej,
- pierwszą wersję ustawy napisali profesorowie Jerzy Hausner i Hubert Izdebski. Następnie pracami nad projektem zajęła się powołana w ramach zespołu grupa prawna, w skład której weszli: Joanna Brzozowska, Tatiana Hapek, prof. Hubert Izdebski, Maria Jankowska, Piotr Kontkiewicz, Marek Łukomski, Cezary Miżejewski, Tomasz Schimanek, Anna Sienicka i Krzysztof Więckiewicz,
- **28 marca – 23 kwietnia 2011 r.** – konsultacje społeczne projektu Ustawy o przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstwie społecznym, przygotowanego przez Grupę Prawną działającą w ramach Zespołu ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej w projekcie *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej*,
- **22 czerwca 2011 r.** – **najnowsza wersja projektu Ustawy o przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstwie społecznym.**

Głównym zadaniem ustawy jest uporządkowanie ram prawnych dotyczących przedsiębiorstw społecznych oraz skatalogowanie form wsparcia sektora przedsiębiorstw społecznych ze środków publicznych.

Cele ustawy

- zdefiniowanie przedsiębiorstwo społeczne jako podstawowej formy realizacji przedsiębiorczości społecznej,
- określenie jego warunków tworzenia i działania oraz obowiązków i uprawnień,
- utworzenie Izby Przedsiębiorców Społecznych sprawującej kontrolę nad rzetelnością działań podmiotów ekonomii społecznej.

Definicja

- przedsiębiorstwo społeczne jest to „zespół osób oraz środków majątkowych stanowiących przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ Kodeksu cywilnego”

Projekt ustawy o przedsiębiorczości społecznej

(zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej),

- przedsiębiorstwem społecznym może być:
 - 1) wyodrębnioną pod względem organizacyjnym i rachunkowości jednostką organizacyjną podmiotu, który utworzył to przedsiębiorstwo, stanowiącą jego oddział; w takim przypadku, jeden podmiot może utworzyć więcej niż jedno przedsiębiorstwo społeczne;
 - 2) jedynym przedsiębiorstwem podmiotu, który utworzył to przedsiębiorstwo.
- przedsiębiorstwo społeczne nie jest nową formą organizacyjno-prawną, ale statusem, który uzyskuje przedsiębiorstwo z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego informacji o spełnieniu wymagań określonych w ustawie,
- przedsiębiorstwo społeczne jest tylko jedną z możliwych form przedsiębiorczości społecznej, która jest zdefiniowana w ustawie jako „społecznie użyteczna działalność gospodarcza prowadzona w rozwijającym się obszarze ekonomii społecznej”.

Założyciele

Założycielami przedsiębiorstwa społecznego mogą być następujące podmioty:

- spółki jawne,
- europejskie zgrupowania interesów gospodarczych,
- spółki komandytowe,
- spółki komandytowo-akcyjne,
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
- spółki akcyjne,
- spółki europejskie,
- spółdzielnie,
- spółdzielnie europejskie,
- przedsiębiorcy określani w przepisach o zasadach prowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne,
- inne osoby prawne, jeżeli wykonują działalność gospodarczą i podlegają obowiązkowi wpisu do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej KRS,

z wyłączeniem przedsiębiorców będących państwowymi albo samorządowymi osobami prawnymi i przedsiębiorców prowadzących wyłącznie działalność zawodową w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Akt o utworzeniu przedsiębiorstwa społecznego wymaga formy aktu notarialnego, jeżeli przepisy dotyczące podmiotu, który tworzy to przedsiębiorstwo, nie stanowią inaczej.

Projekt ustawy określa **zakres działalności gospodarczej przedsiębiorstwa społecznego**, wyróżniając **два typy przedsiębiorstw społecznych**:

- przedsiębiorstwo społeczne, które prowadząc działalność gospodarczą, działa w celu reintegracji zawodowej osób bezrobotnych, niepełnosprawnych bądź zagrożonych wykluczeniem (zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz.

Projekt ustawy o przedsiębiorczości społecznej

415 z późn.zm.). Pracownicy ci muszą stanowić co najmniej 50% pracowników tego przedsiębiorstwa (w przypadku osób z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności – co najmniej 30% pracowników),

- przedsiębiorstwo społeczne prowadzące działalność w zakresie usług użyteczności społecznej na rzecz społeczności lokalnej (np. pomoc społeczna, opieka nad dziećmi, asysta dla osób starszych i niepełnosprawnych usługi edukacyjne). W aktualnym projekcie ustawy katalog usług nie został dokładnie określony, wymaga przedyskutowania i dokładnego zdefiniowania, np. w kwestii usług w zakresie kultury.

W każdym przedsiębiorstwie społecznym powinny powstać **2 organy**:

- zarządzający
- doradczo-konsultacyjny (złożony z przedstawicieli pracowników, innych zatrudnionych osób i wolontariuszy, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz innych kluczowych interesariuszy, np. stałych odbiorców towarów lub usług przedsiębiorstwo społeczne).

Kontrolą czy przedsiębiorstwo społeczne spełnia ustawowe wymogi ma zająć się **Izba Przedsiębiorstw Społecznych**, do której obligatoryjnie będą należeć wszystkie przedsiębiorstwa społeczne. Izba będzie utrzymywana z 1% podatku dochodowego od osób prawnych przekazanego na ten cel przez podatników. Co najmniej połowa uzyskanych w ten sposób środków będzie przeznaczana na wsparcie przedsiębiorstwa społecznego.

Uprawnienia przedsiębiorstw społecznych

- zwolnienie z podatku dochodowego od osób prawnych
- ulgi w podatku od nieruchomości lub zwolnienie z tego podatku (w przypadku przedsiębiorstw społecznych prowadzących działalność mających na celu reintegrację zawodową osób bezrobotnych, niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem),
- przedsiębiorstwo społeczne zatrudniające osoby bezrobotne, niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem, będą zwolnione z odprowadzania składek na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz otrzymają czasowe ulgi w składkach na ubezpieczenie społeczne pracowników podlegających reintegracji,
- szczególne uprawnienia w udzielaniu zamówień publicznych. Przy zakupie towarów i usług przez jednostki sektora finansów publicznych niepodlegającym przepisom o zamówieniach publicznych, zamawiający będzie mógł ograniczyć zakres podmiotowy wykonawców do przedsiębiorstw społecznych,
- przedsiębiorstwo społeczne może angażować w swoje działania wolontariuszy, ale w proporcji co najmniej o połowę mniejszej niż płatnych pracowników,
- udogodnienia dla podmiotów, które utworzyły przedsiębiorstwo społeczne – środki przekazane przez ten podmiot na kapitał zakładowy przedsiębiorstwa społecznego byłyby zwolnione z podatku dochodowego.

Ograniczenia w działalności przedsiębiorstw społecznych

- co najmniej 10% dochodu przedsiębiorcy społeczni powinni przekazywać na zadania pożytku publicznego realizowane na rzecz społeczności lokalnej w miejscu prowadzenia działalności, zaś pozostałe 90% – na finansowanie realizacji celów przedsiębiorstwa społecznego, jego dalszy rozwój lub na zasilenie kapitałów (funduszy) przedsiębiorstwa,
- ograniczenie wielkości do małego lub średniego przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 pkt 7 rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych - Dz.U. UE L z dnia 9 sierpnia 2008 r. Nr 214, s. 3),
- wynagrodzenie osoby zatrudnionej w przedsiębiorstwie zostało ograniczone do trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.

Likwidacja przedsiębiorstwa społecznego

- w przypadkach określonych w akcie notarialnym o utworzeniu przedsiębiorstwa społecznego,
- jeśli podmiot, który je utworzył ogłosi upadłość,
- podmiot, który utworzył przedsiębiorstwo społeczne może, w razie wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego informacji o spełnieniu wymagań niezbędnych do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego, złożyć oświadczenie o likwidacji tego przedsiębiorstwa,
- osoba, która założyła przedsiębiorstwo społeczne ponosi pełną odpowiedzialność w przypadku niewypłacalności likwidowanego przedsiębiorstwa.